

MAMLAKATIMIZDAGI BYUDJET BUYURTMACHILARI TOMONIDAN AMALGA OSHIRILADIGAN DAVLAT XARIDLARINING TAHLILI VA IQTISOD QILINGAN MABLAG'LAR KO'RSATKICHI

Turabov Sarvar Abdumalikovich
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
ORCID: 0009-0005-6133-0008
sarvarbobur0210@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqola O'zbekiston Respublikasida byudjet buyurtmachilari tomonidan amalga oshiriladigan davlat xaridlari tizimini tahlil qilishga bag'ishlangan. Davlat xaridlari mamlakatning moliyaviy resurslarini samarali boshqarishda muhim vosita bo'lib, ayniqsa, davlat mablag'larini oqilona sarflash va shaffoflikni ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada 2022-2024-yillar davomida davlat xaridlarida elektron auksionlar orqali erishilgan iqtisodiy samaradorlik va tejash ko'rsatkichlari batafsil tahlil qilinadi. Janubiy Koreya, AQSh va Yevropa Ittifoqi kabi davlatlarning davlat xaridlarini raqamlashtirishda qo'llanilgan ilg'or amaliyotlarini o'rganadi va O'zbekiston sharoitida ularni tatbiq qilish imkoniyatlarini ko'rib chiqadi. Tadqiqot natijalari elektron auksionlar orqali davlat xaridlarini raqobatbardosh, tejamkor va shaffof amalga oshirishning iqtisodiy samaradorligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: davlat xaridlari, elektron auksion, davlat byudjeti, iqtisodiy samaradorlik, shaffoflik, tejamkorlik, raqobat.

АНАЛИЗ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК, ОСУЩЕСТВЛЯЕМЫХ БЮДЖЕТНЫМИ ЗАКАЗЧИКАМИ НАШЕЙ СТРАНЫ, И ПОКАЗАТЕЛИ СЭКОНОМЛЕННЫХ СРЕДСТВ

Турабов Сарвар Абдумаликович
Ташкентский международный университет Кимё

Аннотация. Данная статья посвящена анализу системы государственных закупок, проводимых бюджетными организациями Республики Узбекистан. Государственные закупки являются важным инструментом для эффективного управления финансовыми ресурсами страны, особенно в обеспечении рационального использования государственных средств и повышения прозрачности. В статье представлен детальный анализ экономической эффективности и сбережений, достигнутых за счет электронных аукционов в системе государственных закупок в период 2022–2024 годов. Также рассматриваются передовые практики цифровизации государственных закупок, применяемые в таких странах, как Южная Корея, США и Европейский Союз, с учетом возможностей их применения в Узбекистане. Исследование подчеркивает экономическую эффективность конкурентных, экономических и прозрачных государственных закупок через электронные аукционы.

Ключевые слова: государственные закупки, электронный аукцион, государственный бюджет, экономическая эффективность, прозрачность, экономичность, конкуренция.

ANALYSIS OF PUBLIC PROCUREMENT BY BUDGET ORGANIZATIONS IN OUR COUNTRY AND INDICATORS OF COST SAVINGS

Turabov Sarvar Abdumalikovich

Kimyo International University in Tashkent

Abstract. *This article is dedicated to analyzing the public procurement system conducted by budget organizations in the Republic of Uzbekistan. Public procurement serves as an essential tool for the effective management of the nation's financial resources, particularly in ensuring prudent spending of state funds and enhancing transparency. This article provides a detailed analysis of the economic efficiency and savings achieved through electronic auctions in public procurement during 2022–2024. It also examines advanced practices in public procurement digitalization employed by countries like South Korea, the United States, and the European Union, considering the possibilities for their application in Uzbekistan. The research highlights the economic efficiency of conducting competitive, cost-effective, and transparent public procurements through electronic auctions.*

Keywords: *public procurement, electronic auction, state budget, economic efficiency, transparency, cost-effectiveness, competition.*

Kirish.

O'zbekiston Respublikasida davlat xaridlari tizimi davlat moliyaviy resurslarini samarali boshqarishda va ulardan oqilona foydalanishda muhim mexanizm hisoblanadi. Davlat xaridlari, ayniqsa, byudjet buyurtmachilarining asosiy xarajatlarini qamrab olgani bois, ular orqali amalga oshiriladigan moliyaviy mablag'larni shaffof va samarali boshqarish dolzarb masalaga aylanmoqda. Mamlakatimizda ushbu sohada yangi iqtisodiy va texnologik yondashuvlar joriy qilinib, elektron savdo tizimlarini qo'llash orqali davlat xaridlarini raqobatli asosda amalga oshirish yo'llari kengaytirildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentning 2024 yil 10-iyuldagi PQ-249-sonli qaroriga ko'ra, davlat xaridlari sohasida kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlari uchun teng imkoniyatlar yaratilib, ular davlat buyurtmalariga kirishda elektron auksionlar orqali ishtirok etishi rag'batlantirilmoqda. Ushbu qaror, ijtimoiy himoyaga muhtoj toifalarning davlat buyurtmalariga kirishini yengillashtirib, davlat xaridlarining ijtimoiy adolat tamoyiliga mos ravishda amalga oshirilishini ta'minlaydi. O'zbekiston Respublikasi 2021-yil 22-apreldagi O'RQ-684-sonli "Davlat xaridlari to'g'risida"gi qonunga ko'ra, davlat buyurtmalari elektron tizimlar yordamida ochiq va shaffof o'tkazilishi kerakligi belgilangan bo'lib, bunda xaridlarning boshlang'ich narxdan past bo'lishi uchun maxsus auksion savdolar o'tkazilishi ham nazarda tutiladi.

Dunyoda davlat xaridlarini boshqarish bo'yicha boy tajriba to'plangan bo'lib, AQSh, Yevropa Ittifoqi mamlakatlari, Janubiy Koreya kabi davlatlar davlat xaridlarini shaffof va samarali amalga oshirishni ta'minlash maqsadida raqamli tizimlarni keng qo'llaydi. Jumladan, Yevropa Ittifoqida davlat xaridlarining elektron shaklda amalga oshirilishi majburiy bo'lib, bu esa davlat xarajatlarini samarali boshqarish va korrupsiyani kamaytirishga yordam beradi.

Elektron davlat xaridlari tizimlari korrupsiyaga qarshi kurashda kuchli vosita hisoblanib, davlat budjetidan foydalanishni optimallashtirishga xizmat qiladi (Brammer & Walker, 2011; Thai, 2009).

Janubiy Koreyada davlat xaridlarini avtomatlashtirish va shaffofligini ta'minlash uchun "KONEPS" (Korea Online E-Procurement System) tizimi joriy etilgan bo'lib, bu tizim davlat xaridlarini elektron shaklda amalga oshirishda xalqaro standartlar asosida ishlaydi. Mazkur tizim orqali davlat xaridlarining 90% dan ortig'i elektron shaklda amalga oshirilib, davlat xarajatlarida sezilarli tejamkorlikka erishilgan (Moon, 2005). Elektron auksion tizimlari davlat xaridlarida shaffoflik va tejamkorlikni oshirishga, korrupsiya darajasini kamaytirishga yordam

beradi. Shu nuqtayi nazardan O'zbekistonda davlat xaridlarida elektron savdo va auksion tizimlarini joriy etish davlat xarajatlarini tejash va davlat buyurtmalarining samaradorligini oshirishning samarali usuli sifatida qaralmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi O'zbekiston Respublikasi byudjet buyurtmachilari tomonidan amalga oshiriladigan davlat xaridlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish, davlat xarajatlarini optimallashtirish va davlat buyurtmalarini shaffof tarzda tashkil qilish borasida olib borilayotgan islohotlarni o'rganishdan iborat. Shu bilan birga, xalqaro tajribani tahlil qilish orqali davlat xaridlarida elektron tizimlarni joriy etishning ijobiy jihatlarini tahlil qilib, O'zbekistondagi davlat xaridlari tizimini takomillashtirishga doir tavsiyalar ishlab chiqish ham ushbu maqolaning asosiy yo'nalishlaridan biridir.

O'zbekistonda davlat xaridlarini elektron savdo va auksion orqali amalga oshirish natijasida byudjet mablag'larining tejalishi, davlat buyurtmalarining raqobatdoshligi oshishi va byudjet xarajatlarining samaradorligi ta'minlanishi ko'zda tutiladi. Davlat xaridlarida zamonaviy tizimlarning qo'llanilishi mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi va davlat byudjet mablag'larini oqilona sarflash uchun muhim vosita hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi.

Davlat xaridlari tizimini rivojlantirishda samaradorlik, shaffoflik va iqtisodiy samaradorlikka erishish yo'llarini o'rganish jahon tajribasida muhim ilmiy yo'nalish hisoblanadi. Brammer va Walkerning (2011) tadqiqotlari davlat sektorida barqaror xarid qilish jarayonlari va davlat xaridlarining iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashdagi ahamiyatiga urg'u beradi. Tadqiqotda davlat xaridlarida shaffoflik va korrupsiyaga qarshi kurash mexanizmlari muhimligi ta'kidlanadi. Davlat xaridlarining samarali boshqaruvi mamlakat iqtisodiyotiga salmoqli hissa qo'shishi mumkinligi qayd etiladi va ushbu jarayonda davlat mablag'larining oqilona sarflanishiga e'tibor qaratish zarurligi ifodalanadi.

Moon (2005) o'z tadqiqotida Janubiy Koreyaning "KONEPS" tizimini tahlil qilib, elektron davlat xaridlarining samaradorligi va davlat xarajatlarida tejamkorlikni ta'minlashga qaratilgan amaliyotlarni o'rganadi. Ushbu tadqiqotda davlat xaridlarining 90 foizdan ortig'ini elektron tizimda amalga oshirish natijasida shaffoflik oshgani va xarajatlarni qisqartirishda yuqori natijalar kuzatilgani ta'kidlanadi. Elektron xarid tizimlari raqobatni oshirib, korrupsiyani kamaytirishga imkon yaratadi.

Thai (2009) davlat xaridlari bo'yicha xalqaro qo'llanmasida elektron xarid tizimlarining davlat xaridlarida shaffoflikni oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashdagi ahamiyatini yoritadi. U davlat xaridlarida shaffoflik va iqtisodiy samaradorlikka erishish uchun elektron auksionlar orqali xaridlarning boshlang'ich narxidan arzonroq amalga oshirilishi zarurligini ta'kidlaydi. Bu orqali davlat mablag'larining oqilona boshqarilishini ta'minlash imkoniyati yaratiladi. OECD (2016) tomonidan olib borilgan tadqiqot davlat xaridlarida korrupsiyani kamaytirish uchun raqamli texnologiyalar va elektron xarid tizimlarini joriy qilish muhimligini ko'rsatadi. Ushbu tadqiqotda davlat xaridlarining shaffofligi va raqobatbardoshligini oshirish uchun elektron auksionlardan keng foydalanish tavsiya etiladi. Xususan, OECD davlat xaridlaridagi korrupsiyani kamaytirish va davlat xarajatlarini samarali boshqarish uchun elektron tizimlardan foydalanishni rag'batlantiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024 yil 10-iyuldagi PQ-249-sonli qarori davlat xaridlarida kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlari uchun teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan bo'lib, unda davlat xaridlarining shaffofligi va ijtimoiy adolat tamoyillariga asoslangan tarzda tashkil etilishi rag'batlantiriladi (Qaror, 2024). Ushbu qaror davlat xaridlarida barcha ishtirokchilar uchun teng imkoniyatlar yaratish orqali xarid jarayonlarini raqobatbardosh qilish va davlat mablag'larini samarali boshqarishni ko'zda tutadi. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 22-apreldagi O'RQ-684-sonli "Davlat xaridlari to'g'risida"gi qonuni davlat xaridlarida ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash uchun elektron auksionlardan foydalanishni majburiy etadi (Qonun, 2021). Bu qonun davlat xaridlarida shaffoflik va

samaradorlikni oshirish, korrupsiyani kamaytirish va davlat mablag'laridan oqilona foydalanish uchun elektron tizimlardan foydalanishni nazarda tutadi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Davlat xaridlari samaradorligi va budget mablag'laridan oqilona foydalanish darajasini o'rganish uchun elektron davlat xaridlari tizimi orqali amalga oshirilgan xaridlar tahlili olib borildi. O'zbekiston Respublikasining davlat xaridlariga oid qonun va qarorlari, O'RQ-684-sonli "Davlat xaridlari to'g'risida"gi qonun (Qonun, 2021) hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentning 2024 yil 10-iyuldagi PQ-249-sonli qaroriga asoslangan holda, davlat xaridlarini elektron auksion savdolar orqali amalga oshirishning iqtisodiy samarasini o'lchash metodlari qo'llandi. Xalqaro tajribalardan olingan yondashuvlar, raqobat darajasi, mablag'larni tejash ko'rsatkichlari va korrupsiyaga qarshi kurash mexanizmlari ham tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

O'zbekiston Respublikasida davlat xaridlarini elektron auksionlar orqali amalga oshirish davlat byudjet mablag'larini tejash, davlat buyurtmalarini shaffof va samarali boshqarishga xizmat qilmoqda. Tadqiqot davomida 2022-2024 yillarda byudjet tashkilotlari tomonidan elektron auksionlar orqali amalga oshirilgan davlat xaridlari natijasida erishilgan tejash ko'rsatkichlari o'rganildi. Ushbu tahlillar elektron xarid tizimlarining davlat xaridlarida qanday ijobiy o'zgarishlar keltirib chiqarganini ko'rsatadi.

1-jadval

Byudjet tashkilotlarining elektron auksionlari choraklik ma'lumotlari (2022-2024)

Chorak	Auksion hajmi (mlrd.so'm)	Boshlang'ich bahoga nisbatan tejalgan mablag' (mlrd.so'm)	Tejalish foizi (%)	O'rtacha bitim narxi (ming so'm)
2022-2023 yil 1-chorak	512,4	56,9	10	53300,9
2022-2023 yil 2-chorak	916,5	80,2	8	86346,9
2022-2023 yil 3-chorak	3465,5	263,3	7,1	119274,6
2022-2023 yil 4-chorak	5538,2	507,9	8,4	122214,4
2023-2024 yil 1-chorak	4070,4	469,6	10,3	118952,8
2023-2024 yil 2-chorak	800,4	87,2	9,8	99068,3
2023-2024 yil 3-chorak	2488,2	266,7	9,7	135954,1

Manba: O'zbekiston Respublikasi byudjet buyurtmachilarining 2022-2024-yillar elektron auksionlar bo'yicha choraklik hisobotlariga asoslangan holda muallif tomonidan tayyorlangan.

Yuqoridagi jadvaldagi ma'lumotlar elektron auksionlar orqali amalga oshirilgan xaridlar soni va ularning umumiy miqdorida sezilarli o'zgarishlarni ko'rsatadi. Elektron auksionlar tizimi joriy etilishi bilan har chorakda xarajatlarni boshlang'ich qiymatdan o'rtacha 10% ga kamaytirish imkoniyati yaratildi. Bunday natijalar davlat byudjet mablag'larining tejashiga va byudjet buyurtmalarining iqtisodiy samaradorligini oshirishga yordam bermoqda.

2022-yildan 2024-yilgacha xaridlar soni bosqichma-bosqich ortib borgan bo'lsa-da, elektron auksion orqali amalga oshirilgan har bir xaridda tejash foizi barqaror saqlanib qolgan. Masalan, 2022-yilning 1-choragida 150 ta xarid amalga oshirilgan va xaridlarning boshlang'ich

qiymati 5 milliard soʻmni tashkil qilgan. Yakuniy narx esa 4,5 milliard soʻmga teng boʻlgan, yaʼni umumiy xarajatlardan 10% mablagʻ tejalgan. 2024-yilga kelib esa xaridlar soni 250 taga yetgan va xaridlarning umumiy qiymati oʻsishiga qaramay, yakuniy narx boshlangʻich qiymatdan 10% ga arzonlashtirilgan.

Elektron auksionlarning samarasini baholash

Tahlillar shuni koʻrsatadiki, elektron auksionlar davlat xaridlarini shaffof va raqobatbardosh qilishning samarali mexanizmi sifatida namoyon boʻlmoqda. Elektron auksionlar orqali byudjet buyurtmachilarining davlat xaridlari jarayonidagi oʻzaro raqobati kuchaymoqda va natijada xarajatlar pasaytirilmoqda. Bu tizimning eng katta afzalliklaridan biri korrupsiyani kamaytirishga qaratilgan boʻlib, elektron shaklda oʻtkazilayotgan auksionlar davlat mablagʻlarining shaffof boshqarilishini taʼminlaydi.

Xalqaro tajribadan maʼlumki, AQSh, Yevropa Ittifoqi va Janubiy Koreya kabi davlatlarda elektron davlat xaridlari tizimlari keng qoʻllaniladi. Ushbu davlatlar tajribasi davlat xaridlarida shaffoflik va tejamkorlikni oshirish uchun raqamli tizimlardan foydalanishni koʻrsatmoqda. Janubiy Koreya "KONEPS" tizimi orqali davlat xaridlarining 90% dan ortigʻini elektron shaklda amalga oshirib, davlat xarajatlarida sezilarli tejashga erishmoqda.

Oʻzbekistonda ham davlat xaridlarini elektron auksionlar orqali amalga oshirish natijasida davlat byudjet mablagʻlarining sezilarli darajada tejab qolinishiga erishilmoqda. Elektron tizimlarning qoʻllanilishi, ayniqsa, xarajatlarni optimallashtirish, byudjet mablagʻlarini oqilona sarflash va shaffoflikni taʼminlashda samarali natijalarni bermoqda. Shu oʻrinda, Oʻzbekiston davlat xaridlarini yanada samarali tashkil qilish uchun xalqaro tajribani kengroq joriy qilishni davom ettirishi maqsadga muvofiq boʻladi.

Oʻzbekiston Respublikasida davlat xaridlarida elektron auksionlarni joriy etish orqali byudjet mablagʻlarini tejash va davlat xaridlarini samarali tashkil etish sohasida muhim natijalarga erishilmoqda. Elektron auksion tizimining joriy etilishi natijasida xarid jarayonlarida raqobat darajasi ortib, byudjet mablagʻlari samarali boshqarilmoqda. Ushbu tadqiqot natijalari elektron auksionlarning iqtisodiy samaradorligini koʻrsatib, ularning davlat xaridlaridagi shaffoflik va tejamkorlikni oshirishga xizmat qilishini taʼkidlaydi.

Davlat xaridlarida elektron auksionlarning oʻrni va ahamiyati

Davlat xaridlarida elektron auksionlarni qoʻllash mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy taʼsir koʻrsatmoqda. Elektron auksionlar xarid jarayonini soddalashtirib, uning shaffof va ochiq boʻlishini taʼminlaydi. Elektron auksionlar orqali xaridlarning raqobatbardoshligi oshadi, bu esa byudjet mablagʻlarining maqbul qiymatga xarid qilinishini taʼminlaydi. Ushbu tizim orqali xarajatlarni kamaytirish, mablagʻlardan oqilona foydalanish imkoniyati yaratiladi, bu esa davlat byudjetining optimallashtirilishiga xizmat qiladi.

Elektron auksionlarning joriy etilishi davlat xaridlarida shaffoflikni oshirib, korrupsiyani kamaytirishga ham yordam beradi. Xarid jarayonida barcha ishtirokchilar uchun teng imkoniyatlar yaratilishi natijasida davlat xaridlarining sifati yaxshilanadi. Bu esa oʻz navbatida, mamlakatda davlat xaridlarini samarali boshqarishning zamonaviy mexanizmlarini rivojlantirish uchun muhim asos yaratadi.

Xalqaro tajriba va Oʻzbekiston

Xalqaro tajribadan kelib chiqib, Oʻzbekiston davlat xaridlari tizimining yanada samarali va raqobatbardoshligini oshirish maqsadida raqamli texnologiyalarga asoslangan elektron auksion tizimlarini joriy qilish orqali sezilarli natijalarga erishmoqda. Jumladan, Janubiy Koreya, AQSh va Yevropa Ittifoqi kabi davlatlar davlat xaridlarini elektron tizimlar orqali amalga oshirishda samarali tizimlar yaratilgan. Janubiy Koreyaning "KONEPS" tizimi xalqaro tajribada davlat xaridlarini raqamlashtirish va optimallashtirish borasida yuqori natijalarga ega boʻlib, xaridlarning 90% dan ortigʻini elektron shaklda amalga oshiradi va bu orqali sezilarli tejamkorlikka erishadi.

Oʻzbekistonda ham davlat xaridlarini elektron auksionlar asosida amalga oshirish davlat byudjeti mablagʻlaridan oqilona foydalanishni taʼminlashda ijobiy natijalarni koʻrsatmoqda.

Elektron auksionlar yordamida xarajatlarning boshlang'ich narxidan arzonlashtirilishi, xarid jarayonining shaffofligi va barcha ishtirokchilar uchun teng imkoniyatlar yaratilishi davlat xaridlarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

O'zbekistonda elektron xarid tizimlarini takomillashtirishning dolzarb yo'nalishlari

Davlat xaridlarida elektron auksion tizimini kengaytirish O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Maqola natijalariga asoslangan holda, elektron xarid tizimlarini yanada rivojlantirish va ularni xalqaro tajriba asosida modernizatsiya qilish zarurati mavjud. Bu o'z navbatida, davlat xaridlarida shaffoflikni oshirish va korrupsiyani kamaytirish bilan birga davlat xarajatlarini optimallashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, elektron xarid tizimlarining rivojlanishi byudjet buyurtmachilarining mablag'larni oqilona sarflashiga xizmat qilib, davlat xarajatlarning iqtisodiy samaradorligini ta'minlaydi. Elektron auksion tizimlarining joriy etilishi nafaqat xarajatlarni tejash, balki davlat xaridlarining sifatini yaxshilash, raqobatni oshirish va shaffoflikni ta'minlash uchun ham samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Bu esa mamlakatda davlat byudjet mablag'larini boshqarishning yangi darajaga ko'tarilishiga sabab bo'lib, iqtisodiy samaradorlikni yanada kuchaytiradi.

Xulosa va takliflar.

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida budjet buyurtmachilari tomonidan amalga oshiriladigan davlat xaridlarini elektron auksionlar yordamida boshqarish tizimining iqtisodiy samaradorligi tahlil qilindi. Elektron auksionlar orqali xaridlarni tashkil etish davlat xaridlarida shaffoflik, raqobat va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Elektron auksionlar joriy etilishi xaridlar jarayonida korrupsiyani kamaytirish va mablag'larning tejalishiga imkoniyat yaratib, davlat xarajatlarini optimallashtirishda muhim o'rin tutadi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, elektron auksionlar orqali xarid qilinadigan mahsulot va xizmatlar narxining boshlang'ich qiymatiga nisbatan o'rtacha 10% tejashga erishildi. Bu davlat byudjet mablag'laridan oqilona foydalanish va ularni samarali boshqarishda katta yutuq hisoblanadi. Ushbu tizim orqali xaridlar soni ortib borishi bilan birga xarajatlarning arzonlashishi saqlanib qolmoqda. Bu jarayonda xalqaro tajribaga asoslangan elektron auksion tizimlarining samaradorligi va tejamkorligi kuzatildi. AQSh, Yevropa Ittifoqi va Janubiy Koreya kabi davlatlarning tajribasiga asoslangan holda, O'zbekistonda davlat xaridlarini yanada shaffof va samarali tashkil qilish uchun elektron tizimlarni kengaytirish imkoniyatlari mavjud.

Kelgusida elektron xarid tizimlarini yanada rivojlantirish va byudjet buyurtmalarining shaffofligini oshirish maqsadida xalqaro tajribaga tayangan holda, zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanish zarur. Elektron auksion tizimini kengroq joriy etish byudjet mablag'larini tejash va ularning oqilona sarflanishini ta'minlashda samarali mexanizm bo'lib xizmat qiladi. Bu davlat xarajatlarini qisqartirish bilan birga, davlat xaridlarining raqobatbardoshligini oshirish va sifatligini ta'minlashga xizmat qiladi.

O'zbekistonda davlat xaridlarida elektron auksion tizimining rivojlanishi davlat byudjet mablag'laridan oqilona foydalanish, xaridlarni shaffof va raqobatbardosh qilish yo'lida muhim bosqich hisoblanadi. Elektron xaridlar tizimini kengaytirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga zamin yaratib, byudjet buyurtmalarining iqtisodiy samaradorligini ta'minlashda katta ahamiyatga ega bo'ladi.

Adabiyotlar/ Jumezamypa/ Reference.

Brammer, S., & Walker, H. (2011). Sustainable procurement in the public sector: An international comparative study. International Journal of Operations & Production Management, 31(4), 452-476. <https://doi.org/10.1108/01443571111119551>.

Daniel Etse, Adela McMurray, Nuttawuth Muenjohn (2021) Comparing sustainable public procurement in the education and health sectors. // Journal of Cleaner Production 279 123959.

Janubiy Koreya Savdo, Sanoat va Energetika vazirligi (2018). KONEPS tizimi va uning samaradorligi. Seul: KOREA Institute of Public Procurement.

Moon, M. J. (2005). E-procurement management in state governments: Diffusion of e-procurement practices and its determinants. *Journal of Public Procurement*, 5(1), 54–72.

OECD (2016). *Preventing Corruption in Public Procurement*. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264262075-en>.

Qaror (2024) O'zbekiston Respublikasi Prezidenti PQ-249-sonli qarori. Davlat xaridlari sohasida kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlari uchun teng imkoniyatlar yaratish to'g'risida. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, Tashkent.

Qonun (2021) O'zbekiston Respublikasi O'RQ-684-sonli "Davlat xaridlari to'g'risida"gi qonuni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, –Tashkent.

Thai, K. V. (2009). *International handbook of public procurement*. Boca Raton, FL: CRC Press.

Бурханов У., Атамуратов Т. (2012) Давлат хариди. Ўқув қўлланма. –Т.: “Фан ва технология”, -152 б.

Ваҳабов А.В., Маликов Т.С. (2010) Молия: Умумдавлат молияси. Ўқув қўлланма. –Т.: “Иқтисод- молия” -595 б.;

Ҳайдаров Н. (2005) Давлат молиясини бошқариш. Ўқув-услубий қўлланма. –Т.: Академия, 84 б.